

Βρυξέλλες, 4 Ιουνίου 2021
(OR. en)

9142/21

Διοργανικός φάκελος:
2020/0310(COD)

SOC 381
EMPL 283
CODEC 835

ΣΗΜΕΙΩΜΑ

Αποστολέας:	Γενική Γραμματεία του Συμβουλίου
Αποδέκτης:	Επιτροπή των Μονίμων Αντιπροσώπων / Συμβούλιο
Θέμα:	Πρόταση ΟΔΗΓΙΑΣ ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ για επαρκείς κατώτατους μισθούς στην Ευρωπαϊκή Ένωση – Έκθεση προόδου

I. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Στις 28 Οκτωβρίου 2020, η Επιτροπή ενέκρινε πρόταση οδηγίας για επαρκείς κατώτατους μισθούς στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Στόχος της πρότασης είναι να ενισχύσει την προστασία με τη μορφή κατώτατου μισθού των εργαζομένων θεσπίζοντας ελάχιστες απαιτήσεις σε ενωσιακό επίπεδο για να διασφαλίζεται τόσο ότι οι κατώτατοι μισθοί καθορίζονται σε επαρκές επίπεδο όσο και ότι οι εργαζόμενοι έχουν πρόσβαση σε προστασία με τη μορφή κατώτατου μισθού, έχοντας χαρακτήρα νόμιμου κατώτατου μισθού (NKM) ή μισθού καθοριζόμενου από συλλογική σύμβαση, όπως οι εν λόγω έννοιες ορίζονται για τους σκοπούς της παρούσας οδηγίας.

Τα μέλη της Ομάδας «Κοινωνικά θέματα» (SQWP) συζήτησαν την πρόταση στη διάρκεια έντεκα άτυπων βιντεοδιασκέψεων (τέσσερις επί της γερμανικής Προεδρίας και επτά επί της πορτογαλικής Προεδρίας). Από την έναρξη των συζητήσεων, αρκετά κράτη μέλη αντιτάχθηκαν στην πρόταση της Επιτροπής, θεωρώντας ότι στερείται έγκυρης νομικής βάσης, και ειδικότερα ότι αντιβαίνει στη ρήτρα εξαιρέσης του άρθρου 153 παράγραφος 5 της ΣΛΕΕ. Αρκετά κράτη μέλη εξέφρασαν, αντιθέτως, την ικανοποίησή τους για την πρωτοβουλία ως σημαντικό βήμα για την υλοποίηση της αρχής 6 του ευρωπαϊκού πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων. Άλλα κράτη μέλη δεν έχουν ακόμη καθορίσει τη θέση τους σε εθνικό επίπεδο.

Θεωρώντας ότι το ζήτημα της νομικής βάσης είναι ουσιώδες ώστε να σημειωθεί περαιτέρω πρόοδος με την πρόταση, η γερμανική Προεδρία ζήτησε από τη Νομική Υπηρεσία του Συμβουλίου να εκδώσει γραπτή γνωμοδότηση σχετικά. Η Νομική Υπηρεσία του Συμβουλίου εξέδωσε τη γνώμη της στις 9 Μαρτίου 2021 (έγγρ. 6817/21).

Με βάση τις διερευνητικές εργασίες της γερμανικής Προεδρίας, τα μέλη της SQWP συνέχισαν την εξέταση του φακέλου επί της πορτογαλικής Προεδρίας στη διάρκεια επτά άτυπων βιντεοδιασκέψεων. Η επιτευχθείσα πρόοδος συνοψίζεται στο τμήμα II κατωτέρω.

Η συμβιβαστική πρόταση της πορτογαλικής Προεδρίας βρίσκεται στο παράρτημα 1 της παρούσας έκθεσης. Οι αλλαγές σε σχέση με την πρόταση της Επιτροπής (έγγρ. 12477/20) επισημαίνονται με **μαύρα** στοιχεία, οι δε διαγραφές με «[...]». Η παρούσα συμβιβαστική πρόταση καλύπτει τα μέρη της πρότασης της Επιτροπής που είχαν εξεταστεί μέχρι τότε από τα μέλη της SQWP.

Στις 21 Ιανουαρίου 2021 έληξε η προθεσμία των οκτώ εβδομάδων για τη διαβούλευση με τα εθνικά κοινοβούλια σύμφωνα με το άρθρο 6 του πρωτοκόλλου αριθ. 2¹ που προσαρτάται στις Συνθήκες. Έως την ημερομηνία αυτή, τα εθνικά κοινοβούλια τριών κρατών μελών (ΔΑ, ΜΑ, ΣΔ) είχαν αποστείλει αιτιολογημένες γνώμες, πράγμα που σημαίνει ότι δεν επιτεύχθηκε το κατώτατο όριο το οποίο, σύμφωνα με το άρθρο 7 παράγραφος 2 του εν λόγω πρωτοκόλλου, ενεργοποιεί την υποχρέωση αναθεώρησης για μη συμμόρφωση με την αρχή της επικουρικότητας.

Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο δεν έχει ακόμη καθορίσει τη θέση του σε πρώτη ανάγνωση. Βάσει της προτεινόμενης νομικής βάσης του άρθρου 153 παράγραφος 2, σε συνδυασμό με το άρθρο 153 παράγραφος 1 στοιχείο β) της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΣΛΕΕ), το Συμβούλιο οφείλει να ενεργήσει σύμφωνα με τη συνήθη νομοθετική διαδικασία με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο.

Η Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και η Επιτροπή των Περιφερειών γνωμοδότησαν επί της πρότασης².

Στο παρόν στάδιο, όλες οι αντιπροσωπίες θεωρείται ότι έχουν γενική επιφύλαξη εξέτασης για την πρόταση.

¹ Πρωτόκολλο (αριθ. 2) σχετικά με την εφαρμογή των αρχών της επικουρικότητας και της αναλογικότητας, ΕΕ C 202 της 7.6.2016, σ. 206.

² Έγγραφα 7886/21(ΕΟΚΕ) και 7421/21 (ΕτΠ)

II. ΟΙ ΕΡΓΑΣΙΕΣ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΕΠΙ ΤΗΣ ΠΟΡΤΟΓΑΛΙΚΗΣ ΠΡΟΕΔΡΙΑΣ

Εν αναμονή της γνωμοδότησης της Νομικής Υπηρεσίας του Συμβουλίου σχετικά με τη νομική βάση, η οποία θεωρήθηκε από πολλές αντιπροσωπίες ως πολιτική προϋπόθεση για την περαιτέρω πορεία, τα μέλη της SQWP αξιολόγησαν την εκτίμηση επιπτώσεων της Επιτροπής (12477/20 ADD3). Στις 2 Νοεμβρίου 2020 απεστάλη στις αντιπροσωπίες ερωτηματολόγιο στο οποίο απάντησαν 26 κράτη μέλη. Η εκτίμηση επιπτώσεων αναλύθηκε διεξοδικά και συζητήθηκε σε άτυπη βιντεοδιάσκεψη των μελών της SQWP στις 20 Ιανουαρίου 2021. Η περίληψη της αξιολόγησης αυτής από την Προεδρία βρίσκεται στο παράρτημα 2 της παρούσας έκθεσης.

Λαμβάνοντας υπόψη τη γνώμη της Νομικής Υπηρεσίας του Συμβουλίου και τις απόψεις που εξέφρασαν οι αντιπροσωπίες, η Προεδρία παρουσίασε, στα τέλη Απριλίου 2021, συμβιβαστικό κείμενο. Οι αιτιολογικές σκέψεις δεν καλύπτονταν από το κείμενο αυτό, καθώς δεν είχαν συζητηθεί ακόμη από τα μέλη της SQWP, ούτε και το άρθρο 10, δεδομένου ότι η σχετική συζήτηση αναβλήθηκε μέχρι την παρουσίαση πρόσθετων γραπτών τεχνικών πληροφοριών από την Επιτροπή (WK 5391/21).

III. ΚΥΡΙΑ ΘΕΜΑΤΑ ΠΟΥ ΣΥΖΗΤΗΘΗΚΑΝ ΣΕ ΕΠΙΠΕΔΟ ΟΜΑΔΑΣ

Αντικείμενο

Μετά από διεξοδική συζήτηση σχετικά με τις υποχρεώσεις που δημιουργεί το άρθρο 1, η Προεδρία προσέθεσε —σύμφωνα με τις απόψεις που εξέφρασαν πολλές αντιπροσωπίες— τη λέξη «**προώθηση**» στην εισαγωγική φράση της παραγράφου 1 ώστε να αποσαφηνιστεί ο γενικός στόχος της οδηγίας, διαγράφοντας επίσης τις λέξεις «τον καθορισμό» πριν από τις λέξεις «*επαρκών επιπέδων κατώτατων μισθών*» στην παράγραφο 1 στοιχείο α).

Με ελαφρά αναδιατύπωση, η Προεδρία κατέστησε επίσης σαφές ότι το άρθρο 1 παράγραφος 3 περιέχει δύο διευκρινίσεις: 1) ότι τα κράτη μέλη που βασίζονται αποκλειστικά σε συλλογικές συμβάσεις για τον καθορισμό των μισθών δεν υποχρεούνται να θεσπίσουν νόμιμο κατώτατο μισθό (NKM), και 2) ότι κανένα κράτος μέλος δεν υποχρεούται να καταστήσει τις συλλογικές συμβάσεις καθολικά εφαρμοστέες.

Ατομικά δικαιώματα

Αρκετά κράτη μέλη ζήτησαν διαβεβαιώσεις ότι η παρούσα οδηγία δεν θα δημιουργήσει ατομικά δικαιώματα για τους εργαζομένους. Λαμβάνοντας επίσης υπόψη τις προτάσεις για περαιτέρω διευκρινίσεις στη γνωμοδότηση της ΝΥΣ, η Προεδρία ανταποκρίθηκε —σύμφωνα με το άρθρο 1 της πρότασης— αλλάζοντας τον τίτλο της οδηγίας σε «οδηγία για ένα **πλαίσιο για** επαρκείς κατώτατους μισθούς στην Ευρωπαϊκή Ένωση». Για τον ίδιο λόγο, η λέξη «άλλα» διαγράφηκε από την τυποποιημένη ρήτρα μη υποβάθμισης του άρθρου 16 παράγραφος 3. Πολλά κράτη μέλη εξέφρασαν την ικανοποίησή τους για τις αλλαγές αυτές. Ωστόσο, εκφράστηκε η επιθυμία για περαιτέρω διευκρινίσεις, π.χ. στα άρθρα 1 και 11.

Περιορισμός του πεδίου εφαρμογής

Κατόπιν αιτήματος δύο κρατών μελών, η Προεδρία περιέλαβε νέα παράγραφο 2 στο άρθρο 2, η οποία επιτρέπει στα κράτη μέλη να εξαιρούν από την εφαρμογή της παρούσας οδηγίας τους ναυτικούς που καλύπτονται από τη σύμβαση ναυτικής εργασίας του 2006, όπως έχει τροποποιηθεί. Μολονότι αυτό έγινε δεκτό με ικανοποίηση, διατυπώθηκε επίσης αίτημα για μη εφαρμογή στους θαλάσσιους αλιείς σε ορισμένες περιπτώσεις. Το ειδικό πρόβλημα των δημόσιων υπαλλήλων, οι οποίοι σε πολλά κράτη μέλη έχουν εργασιακή σχέση στο πλαίσιο του δημόσιου δικαίου, τέθηκε από αρκετά κράτη μέλη.

Προστασία με τη μορφή κατώτατου μισθού μέσω συλλογικών διαπραγματεύσεων έναντι προστασίας μέσω ΝΚΜ

Αρκετά κράτη μέλη έθεσαν το ερώτημα αν οι κατώτατοι μισθοί που διαπραγματεύονται οι κοινωνικοί εταίροι και στη συνέχεια καθίστανται γενικά εφαρμοστέοι με διοικητική πράξη θα θεωρούνται νόμιμοι κατώτατοι μισθοί ή κατώτατοι μισθοί που καθορίζονται μέσω συλλογικών διαπραγματεύσεων. Η Προεδρία ανταποκρίθηκε προσαρμόζοντας τους ορισμούς του «νόμιμου κατώτατου μισθού», της «συλλογικής σύμβασης» και της «κάλυψης από συλλογικές διαπραγματεύσεις» στο άρθρο 3. Οι περισσότερες αντιπροσωπίες δέχτηκαν με ικανοποίηση την αλλαγή αυτή.

Υποχρέωση προώθησης της κάλυψης από συλλογικές διαπραγματεύσεις

Προκειμένου να ανταποκριθεί στα αιτήματα πολλών αντιπροσωπιών, οι οποίες επέστησαν την προσοχή στις ιδιαιτερότητες των εθνικών τους συστημάτων για τις συλλογικές διαπραγματεύσεις και ιδίως στη σημασία των συλλογικών συμβάσεων σε επίπεδο εταιρείας σε ορισμένα κράτη μέλη, η Προεδρία περιέλαβε τις λέξεις **«σύμφωνα με την εθνική νομοθεσία και τις εθνικές πρακτικές»** στην εισαγωγική φράση του άρθρου 4 παράγραφος 1, καθώς και τη λέξη «ιδίως» στο στοιχείο α).

Απαντώντας στην έκκληση πολλών κρατών μελών για μεγαλύτερη βεβαιότητα όσον αφορά τις υποχρεώσεις τους σε περίπτωση που δεν επιτύχουν κάλυψη από συλλογικές διαπραγματεύσεις της τάξης του 70 % και προκειμένου να εξορθολογιστούν οι υποχρεώσεις, διευκρινίστηκε στο άρθρο 4 παράγραφος 2 ότι θα χρειαστεί απλώς να καταρτίσουν σχέδιο δράσης που θα περιλαμβάνει ένα πλαίσιο αναγκαίων πρόσφορων όρων, το οποίο θα πρέπει να αναθεωρηθεί μόνο ύστερα από χρονικό διάστημα [x] ετών, το οποίο θα καθοριστεί στην οδηγία.

Επάρκεια των ΝΚΜ

Η Προεδρία διευκρίνισε ότι η οδηγία αποσκοπεί στην προώθηση της επάρκειας των κατώτατων μισθών τροποποιώντας τον τίτλο του άρθρου 5. Εισάγοντας τη λέξη «πλαίσιο» στο άρθρο 5 παράγραφος 1, η Προεδρία υπογράμμισε για ακόμα μία φορά το γεγονός ότι η παρούσα οδηγία είναι οδηγία-πλαίσιο.

Ανταποκρινόμενη στην επιμονή πολλών κρατών μελών για περισσότερη ευελιξία, η Προεδρία προσέθεσε τη διευκρίνιση στο άρθρο 5 παράγραφος 2 ότι **«η καταλληλότητα και η σχετική βαρύτητα»** των κριτηρίων στην εν λόγω παράγραφο **«μπορούν να αποφασίζονται από τα κράτη μέλη σύμφωνα με τις επικρατούσες εθνικές κοινωνικοοικονομικές συνθήκες»**. Παρόλο που εκτιμήθηκε αυτή η αλλαγή, πολλές αντιπροσωπίες ζήτησαν από την Προεδρία να προχωρήσει περισσότερο και να μην διατηρήσει ως υποχρεωτική τη χρήση και των τεσσάρων κριτηρίων.

Αρκετά κράτη μέλη ζήτησαν τη διαγραφή της παραγράφου 3 του άρθρου 5.

Διαφοροποιήσεις και κρατήσεις

Το άρθρο 6 για τις διαφοροποιήσεις και τις κρατήσεις αναδιατυπώθηκε ώστε να δοθεί απάντηση στην κριτική ότι η διατύπωση «τα κράτη μέλη μπορούν να επιτρέπουν...» στην πρόταση της Επιτροπής θα προϋπέθετε ότι η Ένωση έχει, πρώτον, την αρμοδιότητα να καθορίζει τέτοια επίπεδα ή αμοιβές και στη συνέχεια θα μπορούσε να επιτρέψει στα κράτη μέλη να παρεκκλίνουν από αυτά, πράγμα που θα ήταν αντίθετο προς το άρθρο 153 παράγραφος 5 της ΣΛΕΕ. Ενώ ορισμένες αντιπροσωπίες εξέφρασαν ικανοποίηση για το κείμενο της Προεδρίας, άλλες αντιπροσωπίες ζήτησαν περαιτέρω ενίσχυση του κειμένου της Επιτροπής και ορισμένες άλλες αντιπροσωπίες ζήτησαν τη διαγραφή ολόκληρου του άρθρου.

Δημόσιες συμβάσεις

Το άρθρο 9 που αφορά τις δημόσιες συμβάσεις, το οποίο η Επιτροπή προόριζε ως απλή επανάληψη των υφιστάμενων υποχρεώσεων που απορρέουν από τις οδηγίες 2014/24/ΕΕ, 2014/25/ΕΕ και 2014/23/ΕΕ, επικρίθηκε ως περιττό από αρκετά κράτη μέλη που για τον λόγο αυτό ζήτησαν την κατάργησή του. Ωστόσο, η Προεδρία προτίμησε (με την υποστήριξη αρκετών αντιπροσωπιών) να τροποποιήσει το άρθρο με σκοπό να αποσαφηνίσει το περιεχόμενό του, ιδίως ότι η υποχρέωση αυτή επεκτείνεται και στους υπεργολάβους και ότι αφορά τις μισθολογικές υποχρεώσεις του ενωσιακού δικαίου, του εθνικού δικαίου, των συλλογικών συμβάσεων και των διατάξεων του διεθνούς εργατικού δικαίου.

Υποχρεώσεις των κρατών μελών για την υποβολή εκθέσεων

Μετά από μια πρώτη συζήτηση σε επίπεδο Ομάδας, η ευρεία πλειονότητα των κρατών μελών έκρινε ότι θα χρειαζόνταν από την Επιτροπή πρόσθετα στοιχεία σε γραπτή μορφή και ιδίως πληροφορίες για τον βαθμό στον οποίο τα δεδομένα που πρέπει να υποβάλλονται βάσει του άρθρου 10 παράγραφος 2 θα συλλέγονται ήδη και, ως εκ τούτου, θα διατίθενται για παράδειγμα από την Eurostat ή το Eurofound. Η Επιτροπή εξέδωσε στις 22 Απριλίου 2021 ανεπίσημο έγγραφο με λεπτομερέστερες πληροφορίες (WK 5391/21), το οποίο συζητήθηκε από τα μέλη της SQWP στις 4 Μαΐου 2021. Στη διάρκεια της συνεδρίασης αυτής πολλές αντιπροσωπίες συνέχισαν να θεωρούν ότι οι εν λόγω υποχρεώσεις υποβολής εκθέσεων, και ιδίως το ευρύ φάσμα και η ανάλυση των δεδομένων, θα δημιουργούσαν δυσανάλογο διοικητικό φόρτο για τα κράτη μέλη, τους κοινωνικούς εταίρους και τις επιχειρήσεις.

IV. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Παράλληλα με τις εργασίες σε τεχνικό επίπεδο, η πορτογαλική Προεδρία διερεύνησε σε πολιτικό επίπεδο εάν θα μπορούσε να επιτευχθεί ειδική πλειοψηφία για την πρόταση. Κατέληξε στο συμπέρασμα ότι ο φάκελος δεν είναι ακόμη αρκετά ώριμος ώστε να επιτευχθεί η εν λόγω πλειοψηφία. Ως εκ τούτου, εναπόκειται στην επόμενη Προεδρία να συνεχίσει τις συζητήσεις στο Συμβούλιο και στα προπαρασκευαστικά του όργανα με σκοπό την επίτευξη συμφωνίας για μια γενική προσέγγιση.

Η πορτογαλική Προεδρία θεωρεί ότι υπάρχει στέρεο έδαφος για την ολοκλήρωση των τεχνικών και πολιτικών εργασιών επί του φακέλου αυτού.

Πρόταση

ΟΔΗΓΙΑ ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ

για ένα **πλαίσιο για** επαρκείς κατώτατους μισθούς στην Ευρωπαϊκή Ένωση

ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ ΚΑΙ ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ,
Έχοντας υπόψη τη Συνθήκη για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, και ιδίως το άρθρο 153 παράγραφος 2, σε συνδυασμό με το άρθρο 153 παράγραφος 1 στοιχείο β),

Έχοντας υπόψη την πρόταση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής,

Κατόπιν διαβίβασης του σχεδίου νομοθετικής πράξης στα εθνικά κοινοβούλια,

Έχοντας υπόψη τη γνώμη της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής³,

Έχοντας υπόψη τη γνώμη της Επιτροπής των Περιφερειών⁴,

Αποφασίζοντας σύμφωνα με τη συνήθη νομοθετική διαδικασία,

Εκτιμώντας τα ακόλουθα:

- (1) Σύμφωνα με το άρθρο 3 της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση, η Ένωση έχει ως σκοπούς, μεταξύ άλλων, να προάγει την ευημερία των λαών της και να εργάζεται για την αειφόρο ανάπτυξη της Ευρώπης με γνώμονα την κοινωνική οικονομία της αγοράς με υψηλό βαθμό ανταγωνιστικότητας.

³ ΕΕ C της , σ. .

⁴ ΕΕ C της , σ. .

- (2) Το άρθρο 31 του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης⁵ κατοχυρώνει το δικαίωμα κάθε εργαζομένου σε συνθήκες εργασίας οι οποίες σέβονται την υγεία, την ασφάλεια και την αξιοπρέπειά του.
- (3) Ο Ευρωπαϊκός Κοινωνικός Χάρτης ορίζει ότι όλοι οι εργαζόμενοι έχουν δικαίωμα σε δίκαιες συνθήκες εργασίας. Αναγνωρίζει το δικαίωμα όλων των εργαζομένων σε δίκαιη αμοιβή που να διασφαλίζει στους ίδιους και στις οικογένειές τους αξιοπρεπές επίπεδο διαβίωσης. Το άρθρο 4 του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Χάρτη αναγνωρίζει τον ρόλο των συλλογικών συμβάσεων που συνάπτονται ελεύθερα, καθώς και των μηχανισμών καθορισμού νόμιμων κατώτατων μισθών, ώστε να διασφαλίζεται η αποτελεσματική άσκηση του δικαιώματος αυτού.
- (4) Το κεφάλαιο II του ευρωπαϊκού πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων, που διακηρύχθηκε στο Γκέτεμποργκ στις 17 Νοεμβρίου 2017, καθορίζει ένα σύνολο αρχών με στόχο να χρησιμεύσουν ως οδηγός για τη διασφάλιση δίκαιων όρων εργασίας. Η αρχή υπ' αριθ. 6 του ευρωπαϊκού πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων επιβεβαιώνει ότι οι εργαζόμενοι έχουν δικαίωμα σε δίκαιους μισθούς που επιτρέπουν αξιοπρεπές επίπεδο διαβίωσης. Επιπλέον, ορίζει ότι διασφαλίζονται επαρκείς ελάχιστοι μισθοί, κατά τρόπο που επιτρέπει την εκπλήρωση των αναγκών του εργαζομένου και της οικογένειάς του με βάση τις εθνικές οικονομικές και κοινωνικές συνθήκες, ενώ παράλληλα διασφαλίζονται η πρόσβαση στην απασχόληση και η παροχή κινήτρων για την αναζήτηση εργασίας. Περαιτέρω, υπενθυμίζει ότι αποτρέπεται η φτώχεια των εργαζομένων και ότι ο καθορισμός όλων των μισθών γίνεται με διαφανή και προβλέψιμο τρόπο και με σεβασμό της αυτονομίας των κοινωνικών εταίρων.

⁵ Χάρτης των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, 2012/C 326/02 (EEEE C326/391 της 26.10.2012).

- (5) Η κατευθυντήρια γραμμή 5 της απόφασης (ΕΕ) 2020/1512 του Συμβουλίου σχετικά με τις κατευθυντήριες γραμμές για τις πολιτικές απασχόλησης των κρατών μελών⁶ καλεί τα κράτη μέλη να διασφαλίζουν την αποτελεσματική συμμετοχή των κοινωνικών εταίρων στον καθορισμό των μισθών, ώστε να καθορίζονται δίκαιοι μισθοί που επιτρέπουν αξιοπρεπές επίπεδο διαβίωσης και να καθίσταται δυνατή η επαρκής ανταπόκριση των μισθών στην εξέλιξη της παραγωγικότητας, με σκοπό την ανοδική σύγκλιση. Η εν λόγω κατευθυντήρια γραμμή καλεί επίσης τα κράτη μέλη να προωθήσουν τον κοινωνικό διάλογο και τις συλλογικές διαπραγματεύσεις για τον καθορισμό των μισθών. Επιπλέον, καλεί τα κράτη μέλη και τους κοινωνικούς εταίρους να εξασφαλίζουν ότι όλοι οι εργαζόμενοι λαμβάνουν επαρκείς και δίκαιους μισθούς, επωφελούμενοι από συλλογικές συμβάσεις ή από επαρκείς νόμιμους κατώτατους μισθούς, και λαμβάνοντας υπόψη τις επιπτώσεις τους στην ανταγωνιστικότητα, τη δημιουργία θέσεων εργασίας και τη φτώχεια των εργαζομένων. Η ετήσια στρατηγική για τη βιώσιμη ανάπτυξη 2021⁷ προβλέπει ότι τα κράτη μέλη θα πρέπει να θεσπίσουν μέτρα για τη διασφάλιση δίκαιων συνθηκών εργασίας. Περαιτέρω, η ετήσια στρατηγική για τη βιώσιμη ανάπτυξη 2020⁸ υπενθύμιζε ότι, στο πλαίσιο των διευρυνόμενων κοινωνικών χασμάτων, είναι σημαντικό να διασφαλιστεί ότι κάθε εργαζόμενος αμείβεται επαρκώς. Επιπλέον, έχει εκδοθεί σειρά ειδικών ανά χώρα συστάσεων για ορισμένα κράτη μέλη στον τομέα των κατώτατων μισθών. Ωστόσο, οι επιμέρους χώρες ενδέχεται να είναι απρόθυμες να βελτιώσουν τις ρυθμίσεις τους για τους κατώτατους μισθούς λόγω της αντίληψης ότι αυτό θα μπορούσε να επηρεάσει αρνητικά την εξωτερική ανταγωνιστικότητα κόστους τους.
- (6) Η βελτίωση των συνθηκών εργασίας και διαβίωσης, μεταξύ άλλων μέσω επαρκών κατώτατων μισθών, ωφελεί τόσο τους εργαζομένους όσο και τις επιχειρήσεις της Ένωσης και αποτελεί προαπαιτούμενο για την επίτευξη βιώσιμης και χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξης. Η αντιμετώπιση των μεγάλων διαφορών όσον αφορά την κάλυψη και την επάρκεια της προστασίας με τη μορφή κατώτατου μισθού συμβάλλει στην ενίσχυση της δικαιοσύνης στην αγορά εργασίας της ΕΕ και στην προαγωγή της οικονομικής και κοινωνικής προόδου και της ανοδικής σύγκλισης. Ο ανταγωνισμός στην ενιαία αγορά θα πρέπει να βασίζεται σε υψηλά κοινωνικά πρότυπα, στην καινοτομία και στη βελτίωση της παραγωγικότητας, με διασφάλιση ίσων όρων ανταγωνισμού.

⁶ Απόφαση (ΕΕ) 2020/1512 του Συμβουλίου, της 13ης Οκτωβρίου 2020, σχετικά με τις κατευθυντήριες γραμμές για τις πολιτικές απασχόλησης των κρατών μελών (ΕΕ L 344 της 19.10.2020, σ. 22).

⁷ Ανακοίνωση της Επιτροπής COM(2020) 575 final.

⁸ Ανακοίνωση της Επιτροπής COM(2019) 650 final.

- (7) Όταν καθορίζονται σε επαρκή επίπεδα, οι κατώτατοι μισθοί προστατεύουν το εισόδημα των εργαζομένων που βρίσκονται σε μειονεκτική θέση, συμβάλλουν στη διασφάλιση αξιοπρεπών συνθηκών διαβίωσης και περιορίζουν τη μείωση του εισοδήματος σε δυσμενείς περιόδους, όπως αναγνωρίζεται στη σύμβαση 131 της Διεθνούς Οργάνωσης Εργασίας για τη θέσπιση συστήματος καθορισμού κατώτατων μισθών. Οι κατώτατοι μισθοί συμβάλλουν στη στήριξη της εγχώριας ζήτησης, ενισχύουν τα κίνητρα για εργασία και μειώνουν τις μισθολογικές ανισότητες και τη φτώχεια των εργαζομένων.
- (8) Οι γυναίκες, οι νέοι, οι εργαζόμενοι χαμηλής ειδίκευσης και τα άτομα με αναπηρία είναι πιθανότερο να αμείβονται με τον κατώτατο ή με χαμηλό μισθό απ' ό,τι άλλες ομάδες. Σε περιόδους οικονομικής κάμψης, όπως αυτή που επέφερε η κρίση της νόσου COVID-19, ο ρόλος των κατώτατων μισθών στην προστασία των χαμηλόμισθων εργαζομένων καθίσταται ακόμη σημαντικότερος, είναι δε κρίσιμος για τη στήριξη μιας βιώσιμης και χωρίς αποκλεισμούς οικονομικής ανάκαμψης. Επιπλέον, η αντιμετώπιση των προβλημάτων που σχετίζονται με τους κατώτατους μισθούς προάγει την ισότητα των φύλων, γεφυρώνοντας το μισθολογικό και συνταξιοδοτικό χάσμα μεταξύ των φύλων και απαλλάσσοντας γυναίκες από τη φτώχεια.
- (9) Η πανδημία COVID-19 έχει σημαντικό αντίκτυπο στον τομέα των υπηρεσιών και στις μικρές επιχειρήσεις, που έχουν και οι δύο υψηλό μερίδιο εργαζομένων που αμείβονται με τον κατώτατο μισθό. Επιπλέον, οι κατώτατοι μισθοί είναι επίσης σημαντικοί ενόψει των διαρθρωτικών τάσεων που αναδιαμορφώνουν τις αγορές εργασίας, οι οποίες χαρακτηρίζονται όλο και περισσότερο από υψηλά ποσοστά άτυπης και επισφαλούς εργασίας. Οι τάσεις αυτές έχουν οδηγήσει σε αυξημένη πόλωση των θέσεων εργασίας, με αποτέλεσμα την αύξηση του ποσοστού των χαμηλόμισθων και χαμηλής ειδίκευσης θέσεων εργασίας στα περισσότερα κράτη μέλη, καθώς και την αύξηση της μισθολογικής ανισότητας σε ορισμένα από αυτά.
- (10) Αν και προστασία με τη μορφή κατώτατου μισθού υπάρχει σε όλα τα κράτη μέλη, σε ορισμένα από αυτά η εν λόγω προστασία απορρέει από νομοθετικές διατάξεις («νόμιμοι κατώτατοι μισθοί») και από συλλογικές συμβάσεις, ενώ σε άλλα παρέχεται αποκλειστικά μέσω συλλογικών συμβάσεων.
- (11) Η προστασία με τη μορφή κατώτατου μισθού η οποία παρέχεται από συλλογικές συμβάσεις σε χαμηλά αμειβόμενα επαγγέλματα είναι επαρκής στις περισσότερες περιπτώσεις· οι νόμιμοι κατώτατοι μισθοί είναι χαμηλοί σε σύγκριση με τους άλλους μισθούς στην οικονομία σε αρκετά κράτη μέλη. Το 2018, σε εννιά κράτη μέλη, ο νόμιμος κατώτατος μισθός δεν εξασφάλιζε σε εργαζόμενο που ζούσε μόνος και αμειβόταν με τον κατώτατο μισθό εισόδημα επαρκές για να ξεπεράσει το όριο του κινδύνου φτώχειας. Επιπλέον, η χρήση κατώτατων μισθών μειωμένου ύψους (διαφοροποιήσεις) και κρατήσεων από τους νόμιμους κατώτατους μισθούς επηρεάζει αρνητικά την επάρκειά τους.

- (12) Δεν προστατεύονται όλοι οι εργαζόμενοι στην Ένωση από κατώτατους μισθούς. Σε ορισμένα κράτη μέλη, ορισμένοι εργαζόμενοι, παρόλο που καλύπτονται, λαμβάνουν στην πράξη αμοιβή χαμηλότερη από τον νόμιμο κατώτατο μισθό λόγω μη τήρησης των υφιστάμενων κανόνων. Ιδίως, η εν λόγω μη συμμόρφωση έχει διαπιστωθεί ότι πλήττει κυρίως τις γυναίκες, τους νέους εργαζομένους, τα άτομα με αναπηρία και τους εργαζομένους στη γεωργία. Στα κράτη μέλη όπου η προστασία με τη μορφή κατώτατου μισθού παρέχεται μόνο μέσω συλλογικών συμβάσεων, το ποσοστό των εργαζομένων που δεν καλύπτονται εκτιμάται ότι κυμαίνεται από το 2 % έως το 55 % του συνόλου των εργαζομένων.
- (13) Αν και οι ισχυρές συλλογικές διαπραγματεύσεις σε κλαδικό ή διακλαδικό επίπεδο συμβάλλουν στη διασφάλιση προστασίας με τη μορφή επαρκούς κατώτατου μισθού, οι παραδοσιακές δομές συλλογικών διαπραγματεύσεων διαβρώνονται τις τελευταίες δεκαετίες, εν μέρει λόγω διαρθρωτικών μετατοπίσεων στην οικονομία προς λιγότερο συνδικαλιστικά οργανωμένους κλάδους και λόγω της μείωσης του αριθμού των μελών των συνδικαλιστικών οργανώσεων που σχετίζεται με την αύξηση των άτυπων και των νέων μορφών εργασίας.
- (14) Η Επιτροπή πραγματοποίησε διαβούλευση σε δύο στάδια με τους κοινωνικούς εταίρους σχετικά με πιθανές δράσεις για την αντιμετώπιση των προκλήσεων που σχετίζονται με τα ζητήματα της προστασίας με τη μορφή επαρκών κατώτατων μισθών στην Ένωση, σύμφωνα με το άρθρο 154 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Δεν υπήρξε συμφωνία μεταξύ των κοινωνικών εταίρων για την έναρξη διαπραγματεύσεων σχετικά με τα εν λόγω ζητήματα. Είναι, ωστόσο, σημαντικό να αναληφθεί δράση σε ενωσιακό επίπεδο για να διασφαλιστεί ότι οι εργαζόμενοι στην Ένωση προστατεύονται από επαρκείς κατώτατους μισθούς, λαμβανομένων υπόψη των αποτελεσμάτων της διαβούλευσης με τους κοινωνικούς εταίρους.
- (15) Η παρούσα οδηγία θεσπίζει ελάχιστες προδιαγραφές σε ενωσιακό επίπεδο για να διασφαλίζεται τόσο ότι οι κατώτατοι μισθοί καθορίζονται σε επαρκές επίπεδο όσο και ότι οι εργαζόμενοι έχουν πρόσβαση σε προστασία με τη μορφή κατώτατου μισθού, έχοντας χαρακτήρα νόμιμου κατώτατου μισθού ή μισθού καθοριζόμενου από συλλογική σύμβαση, όπως οι εν λόγω έννοιες ορίζονται για τους σκοπούς της παρούσας οδηγίας.

- (16) Με πλήρη σεβασμό προς το άρθρο 153 παράγραφος 5 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, η παρούσα οδηγία δεν αποσκοπεί ούτε στην εναρμόνιση του επιπέδου των κατώτατων μισθών σε ολόκληρη την Ένωση ούτε στη θέσπιση ενιαίου μηχανισμού για τον καθορισμό των κατώτατων μισθών. Δεν θίγει την ελευθερία των κρατών μελών να καθορίζουν νόμιμους κατώτατους μισθούς ή να προωθούν την πρόσβαση σε προστασία με τη μορφή κατώτατου μισθού η οποία παρέχεται από συλλογικές συμβάσεις, σύμφωνα με τις παραδόσεις και τις ιδιαιτερότητες κάθε χώρας και με πλήρη σεβασμό των εθνικών αρμοδιοτήτων και της συμβατικής ελευθερίας των κοινωνικών εταίρων. Η παρούσα οδηγία δεν επιβάλλει υποχρέωση στα κράτη μέλη στα οποία η προστασία με τη μορφή κατώτατου μισθού διασφαλίζεται αποκλειστικά μέσω συλλογικών συμβάσεων να θεσπίσουν νόμιμο κατώτατο μισθό ή να καθιστούν τις συλλογικές συμβάσεις καθολικά εφαρμοστέες. Επίσης, η παρούσα οδηγία δεν καθορίζει το επίπεδο της αμοιβής, στοιχείο το οποίο υπάγεται στο πεδίο της συμβατικής ελευθερίας των κοινωνικών εταίρων σε εθνικό επίπεδο και στη σχετική αρμοδιότητα των κρατών μελών.
- (17) Η παρούσα οδηγία θα πρέπει να εφαρμόζεται στους εργαζομένους που εργάζονται με σύμβαση εργασίας ή σχέση εργασίας, όπως οι εν λόγω έννοιες ορίζονται από τη νομοθεσία, τις συλλογικές συμβάσεις ή τις πρακτικές που ισχύουν σε κάθε κράτος μέλος, λαμβανομένων υπόψη των κριτηρίων που έχει διατυπώσει το Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης για τον καθορισμό της ιδιότητας του εργαζομένου. Υπό την προϋπόθεση ότι πληρούν τα εν λόγω κριτήρια, το οικιακό προσωπικό, οι κατά παραγγελία εργαζόμενοι, οι εργαζόμενοι διαλείπουσας απασχόλησης, οι εργαζόμενοι βάσει δελτίου, οι ψευδοαυτοαπασχολούμενοι, οι εργαζόμενοι σε πλατφόρμες, οι ασκούμενοι και οι μαθητευόμενοι θα μπορούσαν να υπαχθούν στο πεδίο εφαρμογής της παρούσας οδηγίας. **Δεδομένων των ιδιαιτεροτήτων των συνθηκών απασχόλησης των ναυτικών, ιδίως όσον αφορά τον καθορισμό του κατώτατου μισθού σύμφωνα με τις διαδικασίες που ορίζονται στη σύμβαση ναυτικής εργασίας του 2006, όπως έχει τροποποιηθεί, τα κράτη μέλη θα πρέπει να μπορούν να αποφασίσουν να εξαιρέσουν αυτή την κατηγορία εργαζομένων από την παρούσα οδηγία.**

(17α-νέα) Οι πραγματικά αυτοαπασχολούμενοι δεν εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής της παρούσας οδηγίας, διότι δεν πληρούν τα εν λόγω κριτήρια. Η κατάχρηση του καθεστώτος του αυτοαπασχολούμενου, όπως αυτό ορίζεται στο εθνικό δίκαιο, είτε σε εθνικό είτε σε διασυνοριακό επίπεδο, αποτελεί μορφή ψευδώς δηλωμένης εργασίας, που συνδέεται συχνά με την αδήλωτη εργασία. Ψευδοαυτοαπασχόληση υπάρχει όταν ένα πρόσωπο δηλώνεται ως αυτοαπασχολούμενο ενώ πληροί τις προϋποθέσεις για τον χαρακτηρισμό της οικείας σχέσης ως σχέσης εξαρτημένης εργασίας, προκειμένου να αποφευχθούν ορισμένες νομικές ή φορολογικές υποχρεώσεις. Τα πρόσωπα αυτά θα πρέπει να εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής της παρούσας οδηγίας. Η διαπίστωση της ύπαρξης σχέσης εργασίας θα πρέπει να βασίζεται στα πραγματικά περιστατικά που συνδέονται με την πραγματική εκτέλεση της εργασίας και όχι στην περιγραφή της σχέσης από τα μέρη.

(18) Οι εύρυθμα λειτουργούσες συλλογικές διαπραγματεύσεις για τον καθορισμό των μισθών αποτελούν σημαντικό μέσο για τη διασφάλιση της προστασίας των εργαζομένων από επαρκείς κατώτατους μισθούς. Στα κράτη μέλη με νόμιμους κατώτατους μισθούς, οι συλλογικές διαπραγματεύσεις στηρίζουν τις γενικές μισθολογικές εξελίξεις και, ως εκ τούτου, συμβάλλουν στη βελτίωση της επάρκειας των κατώτατων μισθών. Στα κράτη μέλη όπου η προστασία με τη μορφή κατώτατου μισθού παρέχεται αποκλειστικά μέσω συλλογικών διαπραγματεύσεων, το επίπεδο των κατώτατων μισθών καθώς και το ποσοστό των προστατευόμενων εργαζομένων καθορίζονται απευθείας από τη λειτουργία του συστήματος συλλογικών διαπραγματεύσεων και το ποσοστό της κάλυψης από συλλογικές διαπραγματεύσεις. Οι ισχυρές και εύρυθμα λειτουργούσες συλλογικές διαπραγματεύσεις, σε συνδυασμό με ένα υψηλό ποσοστό κάλυψης από κλαδικές ή διακλαδικές συλλογικές συμβάσεις, ενισχύουν την επάρκεια των κατώτατων μισθών και την κάλυψη από κατώτατους μισθούς.

- (19) Σε ένα πλαίσιο φθίνουσας κάλυψης από συλλογικές διαπραγματεύσεις, έχει ουσιαστική σημασία τα κράτη μέλη να προωθούν τις συλλογικές διαπραγματεύσεις, προκειμένου να ενισχυθεί η πρόσβαση των εργαζομένων στην προστασία με τη μορφή κατώτατου μισθού η οποία παρέχεται από τις συλλογικές συμβάσεις. Τα κράτη μέλη με υψηλό ποσοστό κάλυψης από συλλογικές διαπραγματεύσεις τείνουν να έχουν χαμηλό ποσοστό χαμηλόμισθων εργαζομένων και υψηλούς κατώτατους μισθούς. Τα κράτη μέλη με μικρό ποσοστό χαμηλόμισθων εργαζομένων έχουν ποσοστό κάλυψης από συλλογικές διαπραγματεύσεις άνω του 70 %. Ομοίως, η πλειονότητα των κρατών μελών με υψηλά επίπεδα κατώτατων μισθών σε σχέση με τον διάμεσο μισθό έχει κάλυψη από συλλογικές διαπραγματεύσεις άνω του 70 %. Αν και όλα τα κράτη μέλη θα πρέπει να παροτρυνθούν να προωθούν τις συλλογικές διαπραγματεύσεις, τα κράτη στα οποία δεν επιτυγχάνεται το εν λόγω επίπεδο κάλυψης θα πρέπει, σε διαβούλευση και/ή συμφωνία με τους κοινωνικούς εταίρους, να θεσπίσουν, ή, αν διαθέτουν ήδη, να το ενισχύσουν, πλαίσιο διευκολυντικών διαδικασιών και θεσμικών ρυθμίσεων για την πλήρωση των αναγκαίων πρόσφορων όρων για τις συλλογικές διαπραγματεύσεις. Το εν λόγω πλαίσιο θα πρέπει να καθοριστεί με νόμο ή με τριμερή συμφωνία.
- (20) Απαιτούνται καλά σχεδιασμένοι κανόνες, διαδικασίες και πρακτικές για τον καθορισμό και την επικαιροποίηση των νόμιμων κατώτατων μισθών, μεταξύ άλλων μέσω αυτόματης τιμαριθμικής αναπροσαρμογής, ώστε να επιτυγχάνονται επαρκείς κατώτατοι μισθοί, ενώ παράλληλα θα διασφαλίζονται οι θέσεις εργασίας και η ανταγωνιστικότητα των επιχειρήσεων, συμπεριλαμβανομένων των μικρομεσαίων επιχειρήσεων. Στο πλαίσιο αυτό περιλαμβάνεται σειρά στοιχείων για τη διατήρηση της επάρκειας των νόμιμων κατώτατων μισθών, συμπεριλαμβανομένων κριτηρίων και δεικτών για την αξιολόγηση της επάρκειας, τακτικών και έγκαιρων επικαιροποιήσεων, της ύπαρξης συμβουλευτικών οργάνων και της συμμετοχής των κοινωνικών εταίρων. Η έγκαιρη και ουσιαστική συμμετοχή των κοινωνικών εταίρων αποτελεί ακόμη ένα στοιχείο χρηστής διακυβέρνησης, το οποίο καθιστά δυνατή μια διαδικασία λήψης αποφάσεων τεκμηριωμένη και χωρίς αποκλεισμούς.

- (21) Οι κατώτατοι μισθοί θεωρούνται επαρκείς αν είναι δίκαιοι σε σχέση με την κατανομή των μισθών στη χώρα και αν διασφαλίζουν αξιοπρεπές επίπεδο διαβίωσης. Η επάρκεια των νόμιμων κατώτατων μισθών κρίνεται λαμβανομένων υπόψη των εθνικών κοινωνικοοικονομικών συνθηκών, συμπεριλαμβανομένων της αύξησης της απασχόλησης, της ανταγωνιστικότητας και των περιφερειακών και κλαδικών εξελίξεων. Η επάρκεια των νόμιμων κατώτατων μισθών θα πρέπει να αξιολογείται τουλάχιστον σε σχέση με την αγοραστική τους δύναμη, την εξέλιξη της παραγωγικότητας και τη σχέση τους με τα επίπεδα, την κατανομή και την αύξηση των ακαθάριστων μισθών. Η χρήση δεικτών που χρησιμοποιούνται ευρέως σε διεθνές επίπεδο, όπως το 60 % του ακαθάριστου διάμεσου μισθού και το 50 % του ακαθάριστου μέσου μισθού, μπορεί να συμβάλει ως οδηγός για την αξιολόγηση της επάρκειας του κατώτατου μισθού σε σχέση με το γενικό επίπεδο των μισθών.
- (22) Για την προώθηση της επάρκειας των κατώτατων μισθών για όλες τις ομάδες εργαζομένων, οι διαφοροποιήσεις και οι κρατήσεις από τους νόμιμους κατώτατους μισθούς θα πρέπει να περιορίζονται στο ελάχιστο, ενώ παράλληλα θα πρέπει να διασφαλίζεται η δέουσα διαβούλευση με τους κοινωνικούς εταίρους κατά τον καθορισμό τους. Ορισμένες κρατήσεις από τους νόμιμους κατώτατους μισθούς μπορεί να δικαιολογούνται από θεμιτό στόχο, συμπεριλαμβανομένων των περιπτώσεων καταβολής ποσών που υπερεκτιμήθηκαν ή κρατήσεων που διατάχθηκαν από δικαστική αρχή. Άλλες, όπως οι κρατήσεις που σχετίζονται με τον εξοπλισμό που απαιτείται για την εκτέλεση της εργασίας ή οι κρατήσεις για παροχές σε είδος, όπως η στέγαση, μπορεί να είναι αδικαιολόγητες ή δυσανάλογες.
- (23) Ένα αποτελεσματικό σύστημα επιβολής των κανόνων, το οποίο θα συμπεριλαμβάνει ελέγχους και επιτόπιες επιθεωρήσεις, είναι απαραίτητο για τη διασφάλιση της λειτουργίας των εθνικών πλαισίων για τους νόμιμους κατώτατους μισθούς. Για να ενισχυθεί η αποτελεσματικότητα των αρχών επιβολής, απαιτείται επίσης στενή συνεργασία με τους κοινωνικούς εταίρους, μεταξύ άλλων για την αντιμετώπιση κρίσιμων προκλήσεων, όπως αυτές που σχετίζονται με την υπεργολαβία, την ψευδοαυτοαπασχόληση ή τις μη καταγεγραμμένες υπερωρίες. Επιπλέον, οι εργαζόμενοι θα πρέπει να έχουν εύκολη πρόσβαση σε κατάλληλες πληροφορίες σχετικά με τους ισχύοντες νόμιμους κατώτατους μισθούς, ώστε να διασφαλίζεται επαρκής βαθμός διαφάνειας και προβλεψιμότητας όσον αφορά τις συνθήκες εργασίας τους.

- (24) Η αποτελεσματική εφαρμογή της προστασίας με τη μορφή κατώτατου μισθού που διασφαλίζεται με νομικές διατάξεις ή παρέχεται από συλλογικές συμβάσεις είναι ουσιαστικής σημασίας κατά την εκτέλεση των δημοσίων συμβάσεων και των συμβάσεων παραχώρησης. Πράγματι, κατά την εκτέλεση των εν λόγω συμβάσεων ή στην αλυσίδα υπεργολαβίας που ακολουθεί, ενδέχεται να υπάρξουν φαινόμενα μη τήρησης των συλλογικών συμβάσεων που παρέχουν προστασία με τη μορφή κατώτατου μισθού σε ορισμένο κλάδο, με αποτέλεσμα οι εργαζόμενοι να αμείβονται με αμοιβές χαμηλότερες από τους μισθούς που έχουν συμφωνηθεί στις οικείες κλαδικές συλλογικές συμβάσεις. Για να αποτρέπονται τέτοιες καταστάσεις, οι οικονομικοί φορείς πρέπει να εφαρμόζουν ως προς τους εργαζομένους τους μισθούς που καθορίζονται από τις συλλογικές συμβάσεις για τον σχετικό κλάδο και γεωγραφική περιοχή, προκειμένου να συμμορφώνονται με τις ισχύουσες υποχρεώσεις τους στον τομέα του εργατικού δικαίου, σύμφωνα με το άρθρο 18 παράγραφος 2 και το άρθρο 71 παράγραφος 1 της οδηγίας 2014/24/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με τις διαδικασίες σύναψης δημοσίων συμβάσεων⁹, το άρθρο 36 παράγραφος 2 και το άρθρο 88 παράγραφος 1 της οδηγίας 2014/25/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου¹⁰ σχετικά με τις διαδικασίες σύναψης συμβάσεων φορέων που δραστηριοποιούνται στους τομείς του ύδατος, της ενέργειας, των μεταφορών και των ταχυδρομικών υπηρεσιών, καθώς και το άρθρο 30 παράγραφος 3 και το άρθρο 42 παράγραφος 1 της οδηγίας 2014/23/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου¹¹ σχετικά με την ανάθεση συμβάσεων παραχώρησης.
- (25) Η αξιόπιστη παρακολούθηση και συλλογή δεδομένων είναι καίριας σημασίας για τη διασφάλιση της αποτελεσματικής προστασίας μέσω των κατώτατων μισθών. Η Επιτροπή θα πρέπει να υποβάλλει ετησίως στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και στο Συμβούλιο έκθεση σχετικά με την εκ μέρους της αξιολόγηση των εξελίξεων όσον αφορά την επάρκεια των κατώτατων μισθών και την κάλυψη από κατώτατους μισθούς, βάσει ετήσιων δεδομένων και πληροφοριών που θα παρέχουν τα κράτη μέλη. Επιπλέον, η πρόοδος θα πρέπει να παρακολουθείται στο πλαίσιο της διαδικασίας συντονισμού της οικονομικής πολιτικής και της πολιτικής απασχόλησης σε επίπεδο Ένωσης. Στο πλαίσιο αυτό, η Επιτροπή Απασχόλησης θα πρέπει να εξετάζει κάθε χρόνο την κατάσταση στα κράτη μέλη με βάση τις εκθέσεις που θα εκπονεί η Επιτροπή και άλλα μέσα πολυμερούς εποπτείας, όπως η συγκριτική αξιολόγηση.

⁹ Οδηγία 2014/24/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 26ης Φεβρουαρίου 2014, σχετικά με τις διαδικασίες σύναψης δημοσίων συμβάσεων και την κατάργηση της οδηγίας 2004/18/ΕΚ (ΕΕ L 94 της 28.3.2014, σ. 65).

¹⁰ Οδηγία 2014/25/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 26ης Φεβρουαρίου 2014, σχετικά με τις διαδικασίες σύναψης συμβάσεων φορέων που δραστηριοποιούνται στους τομείς του ύδατος, της ενέργειας, των μεταφορών και των ταχυδρομικών υπηρεσιών και την κατάργηση της οδηγίας 2004/17/ΕΚ (ΕΕ L 94 της 28.3.2014, σ. 243).

¹¹ Οδηγία 2014/23/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 26ης Φεβρουαρίου 2014, σχετικά με την ανάθεση συμβάσεων παραχώρησης (ΕΕ L 94 της 28.3.2014, σ. 1).

- (26) Οι εργαζόμενοι θα πρέπει να είναι σε θέση να ασκούν το δικαίωμα άμυνάς τους όταν προσβάλλονται τα δικαιώματά τους που απορρέουν από ισχύουσα προστασία με τη μορφή κατώτατου μισθού. Τα κράτη μέλη, προκειμένου οι εργαζόμενοι να μην στερούνται τα δικαιώματά τους, και χωρίς να τίγονται ειδικές μορφές επανόρθωσης και επίλυσης διαφορών που προβλέπονται σε συλλογικές συμβάσεις, συμπεριλαμβανομένων των συστημάτων συλλογικής επίλυσης διαφορών, θα πρέπει να λαμβάνουν τα αναγκαία μέτρα για να διασφαλίζουν ότι οι εργαζόμενοι έχουν πρόσβαση σε αποτελεσματικό και αμερόληπτο μηχανισμό επίλυσης διαφορών και δικαίωμα σε επανόρθωση, συμπεριλαμβανομένης επαρκούς αποζημίωσης, καθώς και αποτελεσματική προστασία από κάθε μορφή βλάβης σε περίπτωση που αποφασίσουν να ασκήσουν το δικαίωμα άμυνάς τους.
- (27) Η Επιτροπή θα πρέπει να διεξάγει αξιολόγηση που θα παρέχει τη βάση για εξέταση της αποτελεσματικής εφαρμογής της παρούσας οδηγίας. Το Συμβούλιο και το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο θα πρέπει να ενημερωθούν για τα αποτελέσματα της εν λόγω εξέτασης.
- (28) Οι μεταρρυθμίσεις και τα μέτρα που θεσπίστηκαν από τα κράτη μέλη για την προώθηση της προστασίας με τη μορφή επαρκούς κατώτατου μισθού των εργαζομένων, αν και ήταν βήματα προς τη σωστή κατεύθυνση, δεν υπήρξαν ολοκληρωμένα και συστηματικά. Επιπλέον, οι επιμέρους χώρες ενδέχεται να είναι απρόθυμες να βελτιώσουν την επάρκεια των κατώτατων μισθών και την κάλυψη από κατώτατους μισθούς, λόγω της αντίληψης ότι αυτό θα μπορούσε να επηρεάσει αρνητικά την εξωτερική ανταγωνιστικότητα κόστους τους. Δεδομένου ότι οι στόχοι της παρούσας οδηγίας δεν μπορούν να επιτευχθούν επαρκώς από τα κράτη μέλη, μπορούν όμως, λόγω της κλίμακας και των αποτελεσμάτων τους, να επιτευχθούν καλύτερα στο επίπεδο της Ένωσης, η Ένωση δύναται να λάβει μέτρα σύμφωνα με την αρχή της επικουρικότητας του άρθρου 5 της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση. Σύμφωνα με την αρχή της αναλογικότητας, που διατυπώνεται στο ίδιο άρθρο, η παρούσα οδηγία δεν υπερβαίνει τα αναγκαία για την επίτευξη αυτών των στόχων.

- (29) Η παρούσα οδηγία θεσπίζει ελάχιστες προδιαγραφές, αφήνοντας έτσι άθικτο το προνόμιο των κρατών μελών να θεσπίζουν και να διατηρούν πιο ευνοϊκές διατάξεις. Τα δικαιώματα που έχουν αποκτηθεί με βάση το υφιστάμενο εθνικό νομικό πλαίσιο θα πρέπει να εξακολουθήσουν να ισχύουν, εκτός αν εισάγονται ευνοϊκότερες διατάξεις με την παρούσα οδηγία. Η εφαρμογή της παρούσας οδηγίας δεν μπορεί να χρησιμοποιηθεί για τη μείωση υφιστάμενων δικαιωμάτων των εργαζομένων ούτε να αποτελέσει βάσιμο λόγο για την υποβάθμιση του γενικού επιπέδου προστασίας που παρέχεται στους εργαζομένους στον τομέα που καλύπτει η παρούσα οδηγία.
- (30) Κατά την εφαρμογή της παρούσας οδηγίας, τα κράτη μέλη θα πρέπει να αποφύγουν την επιβολή διοικητικών, οικονομικών και νομικών εξαναγκασμών οι οποίοι θα παρεμπόδιζαν τη δημιουργία και την ανάπτυξη των πολύ μικρών, μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων. Ως εκ τούτου, τα κράτη μέλη καλούνται να εκτιμήσουν τον αντίκτυπο που θα έχουν στις μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις τα μέτρα μεταφοράς της παρούσας οδηγίας στο εθνικό τους δίκαιο, ώστε να εξασφαλιστεί ότι δεν πλήττονται δυσανάλογα, δίνοντας ιδιαίτερη προσοχή στις πολύ μικρές επιχειρήσεις και στη διοικητική επιβάρυνση, και να δημοσιεύσουν τα αποτελέσματα των εν λόγω εκτιμήσεων. Αν διαπιστωθεί ότι οι πολύ μικρές, μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις πλήττονται δυσανάλογα, τα κράτη μέλη θα πρέπει να εξετάσουν τη θέσπιση μέτρων για τη στήριξη των εν λόγω επιχειρήσεων κατά την προσαρμογή των μισθολογικών δομών τους στις νέες απαιτήσεις.
- (31) Το Μέσο Τεχνικής Υποστήριξης¹² και το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο¹³ βρίσκονται στη διάθεση των κρατών μελών για την ανάπτυξη ή τη βελτίωση των πλαισίων τους για τους κατώτατους μισθούς, συμπεριλαμβανομένων των πτυχών τους που αφορούν την αξιολόγηση της επάρκειας, την παρακολούθηση και τη συλλογή δεδομένων, τη διεύρυνση της πρόσβασης, καθώς και την επιβολή των κανόνων και τη γενική ανάπτυξη ικανοτήτων σε σχέση με την εφαρμογή των εν λόγω πλαισίων,

¹² Πρόταση κανονισμού του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για τη θέσπιση Μέσου Τεχνικής Υποστήριξης, της 28ης Μαΐου 2020, COM(2020) 409 final.

¹³ Πρόταση κανονισμού του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο+, COM(2018) 382 final.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ι

ΓΕΝΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

Άρθρο 1

Αντικείμενο

1. Με σκοπό τη βελτίωση των συνθηκών εργασίας και διαβίωσης στην Ένωση, η παρούσα οδηγία θεσπίζει πλαίσιο για την **προώθηση**:
 - α) [...] επαρκών επιπέδων κατώτατων μισθών·
 - β) της πρόσβασης των εργαζομένων σε προστασία με τη μορφή κατώτατου μισθού, έχοντας χαρακτήρα μισθού καθοριζόμενου από συλλογική σύμβαση ή νόμιμου κατώτατου μισθού, όπου υφίσταται τέτοιος.
- 1α (νέα).** Η παρούσα οδηγία εφαρμόζεται με την επιφύλαξη του απόλυτου σεβασμού της αυτονομίας των κοινωνικών εταίρων, καθώς και του δικαιώματός τους να διαπραγματεύονται και να συνάπτουν συλλογικές συμβάσεις.
2. Η παρούσα οδηγία δεν θίγει την επιλογή των κρατών μελών να θεσπίζουν νόμιμους κατώτατους μισθούς ή να προωθούν την πρόσβαση σε προστασία με τη μορφή κατώτατου μισθού η οποία παρέχεται από συλλογικές συμβάσεις.
3. Καμία διάταξη της παρούσας οδηγίας δεν ερμηνεύεται ως επιβάλλουσα την υποχρέωση
 - α)** στα κράτη μέλη στα οποία ο καθορισμός των μισθών διασφαλίζεται αποκλειστικά μέσω συλλογικών συμβάσεων, να θεσπίσουν νόμιμο κατώτατο μισθό,
 - β)** σε κράτος μέλος να καταστήσει τις συλλογικές συμβάσεις καθολικά εφαρμοστέες.

Άρθρο 2

Πεδίο εφαρμογής

1. Η παρούσα οδηγία εφαρμόζεται στους εργαζομένους στην Ένωση που εργάζονται με σύμβαση εργασίας ή σχέση εργασίας, όπως οι εν λόγω έννοιες ορίζονται από τη νομοθεσία, τις συλλογικές συμβάσεις ή τις πρακτικές που ισχύουν σε κάθε κράτος μέλος, λαμβανομένης υπόψη της νομολογίας του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης.
2. (νέα) Τα κράτη μέλη μπορούν να αποφασίσουν να μην εφαρμόσουν την παρούσα οδηγία σε ναυτικούς των οποίων οι κατώτατοι μισθοί καθορίζονται από τις διαδικασίες που ορίζονται στη σύμβαση ναυτικής εργασίας του 2006, όπως έχει τροποποιηθεί.

Άρθρο 3

Ορισμοί

Για τους σκοπούς της παρούσας οδηγίας, ισχύουν οι ακόλουθοι ορισμοί:

- 1) «κατώτατος μισθός»: η κατώτατη αμοιβή που εργοδότης υποχρεούται να καταβάλλει στους εργαζομένους για την εργασία που επιτελούν κατά τη διάρκεια δεδομένου χρονικού διαστήματος, υπολογιζόμενη κατά μονάδα χρόνου ή κατά μονάδα παραγωγής·
- 2) «νόμιμος κατώτατος μισθός»: κατώτατος μισθός που καθορίζεται με νόμο ή άλλες δεσμευτικές νομικές διατάξεις, **με εξαίρεση αυτόν που καθορίζεται με συλλογική σύμβαση που καθίσταται καθολικά εφαρμοστέα·**

- 3) «συλλογικές διαπραγματεύσεις»: όλες οι διαπραγματεύσεις που διεξάγονται μεταξύ, αφενός, ενός εργοδότη, μίας ομάδας εργοδοτών ή μίας ή περισσότερων οργανώσεων εργοδοτών και, αφετέρου, μίας ή περισσότερων οργανώσεων εργαζομένων για τον καθορισμό των συνθηκών εργασίας και των όρων απασχόλησης· και/ή για τη ρύθμιση των σχέσεων μεταξύ εργοδοτών και εργαζομένων· και/ή για τη ρύθμιση των σχέσεων μεταξύ εργοδοτών ή των οργανώσεών τους και οργάνωσης εργαζομένων ή οργανώσεων εργαζομένων, **επιδιωκόμενο αποτέλεσμα των οποίων είναι μια συλλογική σύμβαση**·
- 4) «συλλογική σύμβαση»: όλες οι έγγραφες συμφωνίες σχετικά με τις συνθήκες εργασίας και τους όρους απασχόλησης που συνάπτονται από τους κοινωνικούς εταίρους ως αποτέλεσμα συλλογικών διαπραγματεύσεων, **συμπεριλαμβανομένων όσων καθίστανται καθολικά εφαρμοστέες**·
- 5) «κάλυψη από συλλογικές διαπραγματεύσεις»: το ποσοστό των εργαζομένων σε εθνικό επίπεδο για τους οποίους εφαρμόζεται συλλογική σύμβαση· **για τον υπολογισμό της κάλυψης από συλλογικές διαπραγματεύσεις, τα κράτη μέλη λαμβάνουν υπόψη:**
- α) τις κατηγορίες εργαζομένων των οποίων οι συνθήκες εργασίας, συμπεριλαμβανομένων των μισθών, μπορούν να ρυθμίζονται με συλλογικές συμβάσεις σύμφωνα με την εθνική νομοθεσία και τις εθνικές πρακτικές·
 - β) όλες τις συλλογικές συμβάσεις, συμπεριλαμβανομένων εκείνων που δεν επηρεάζουν τους μισθούς.

Άρθρο 4

Προώθηση των συλλογικών διαπραγματεύσεων για τον καθορισμό των μισθών

1. Με στόχο την αύξηση της κάλυψης από συλλογικές διαπραγματεύσεις **και την ενίσχυση της πρόσβασης των εργαζομένων στην προστασία με τη μορφή κατώτατου μισθού που παρέχουν οι συλλογικές συμβάσεις**, τα κράτη μέλη λαμβάνουν, σε διαβούλευση με τους κοινωνικούς εταίρους **και σύμφωνα με την εθνική νομοθεσία και τις εθνικές πρακτικές**, τουλάχιστον τα ακόλουθα μέτρα:
 - α) προωθούν την οικοδόμηση και την ενίσχυση της ικανότητας των κοινωνικών εταίρων να συμμετέχουν σε συλλογικές διαπραγματεύσεις για τον καθορισμό των μισθών, **ιδίως** σε κλαδικό ή διακλαδικό επίπεδο·
 - β) ενθαρρύνουν τις εποικοδομητικές, ουσιαστικές και εμπεριστατωμένες διαπραγματεύσεις επί των μισθών μεταξύ των κοινωνικών εταίρων.
2. Τα κράτη μέλη στα οποία η κάλυψη από συλλογικές διαπραγματεύσεις υπολείπεται του 70 % [...] εκπονούν επιπροσθέτως **σχέδιο δράσης για την προώθηση των συλλογικών διαπραγματεύσεων, το οποίο περιλαμβάνει** πλαίσιο με τους αναγκαίους πρόσφορους όρους [...], είτε με νόμο κατόπιν διαβούλευσης με τους κοινωνικούς εταίρους είτε με συμφωνία με αυτούς. [...] Το σχέδιο δράσης δημοσιοποιείται και κοινοποιείται στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή [x] μήνες μετά την περίοδο μεταφοράς στο εθνικό δίκαιο που **ορίζεται στο άρθρο 17 παράγραφος 1. Το σχέδιο δράσης αναθεωρείται [x] έτη μετά την κοινοποίησή του.**

ΚΕΦΑΛΑΙΟ II

ΝΟΜΙΜΟΙ ΚΑΤΩΤΑΤΟΙ ΜΙΣΘΟΙ

Άρθρο 5

Προώθηση της επάρκειας των νόμιμων κατώτατων μισθών

1. Τα κράτη μέλη με νόμιμους κατώτατους μισθούς **θεσπίζουν** το αναγκαίο **πλαίσιο [...]** για τον καθορισμό και την επικαιροποίηση των νόμιμων κατώτατων μισθών. **Ο εν λόγω καθορισμός και η επικαιροποίηση** διέπονται από κριτήρια που καθορίζονται για την προώθηση της επάρκειας, με στόχο την επίτευξη αξιοπρεπών συνθηκών εργασίας και διαβίωσης, κοινωνικής συνοχής και ανοδικής σύγκλισης. Τα κράτη μέλη καθορίζουν τα εν λόγω κριτήρια σύμφωνα με τις εθνικές πρακτικές τους, είτε με σχετική εθνική νομοθεσία, είτε με αποφάσεις των αρμόδιων φορέων, είτε με τριμερείς συμφωνίες. Τα κριτήρια καθορίζονται κατά τρόπο σταθερό και σαφή.
2. Τα εθνικά κριτήρια της παραγράφου 1 περιλαμβάνουν τουλάχιστον τα ακόλουθα στοιχεία, των οποίων η καταλληλότητα και η σχετική βαρύτητα μπορούν να αποφασίζονται από τα κράτη μέλη σύμφωνα με τις επικρατούσες εθνικές κοινωνικοοικονομικές συνθήκες:
 - α) αγοραστική δύναμη των νόμιμων κατώτατων μισθών, λαμβανομένων υπόψη του κόστους διαβίωσης και της επιρροής των φόρων και των κοινωνικών παροχών·
 - β) γενικό επίπεδο των ακαθάριστων μισθών και την κατανομή τους·
 - γ) ρυθμός αύξησης των ακαθάριστων μισθών·
 - δ) [...] **επίπεδα και εξέλιξη** της παραγωγικότητας.

3. Τα κράτη μέλη χρησιμοποιούν ενδεικτικές τιμές αναφοράς για την καθοδήγηση της εκτίμησής τους ως προς την επάρκεια των νόμιμων κατώτατων μισθών σε σχέση με το γενικό επίπεδο των ακαθάριστων μισθών, όπως αυτές που χρησιμοποιούνται συνήθως σε διεθνές επίπεδο.
4. Τα κράτη μέλη λαμβάνουν τα αναγκαία μέτρα για να διασφαλίζουν την τακτική και έγκαιρη επικαιροποίηση των νόμιμων κατώτατων μισθών, προκειμένου **να συνεχίζουν να προωθούν την επάρκειά τους.**
5. Τα κράτη μέλη **εξασφαλίζουν ότι υφίστανται** συμβουλευτικά όργανα για να συμβουλευούν τις αρμόδιες αρχές στα ζητήματα που σχετίζονται με τους νόμιμους κατώτατους μισθούς.

Άρθρο 6

Διαφοροποιήσεις και κρατήσεις

Όταν τα κράτη μέλη επιτρέπουν διαφορετικά επίπεδα νόμιμου κατώτατου μισθού για συγκεκριμένες ομάδες εργαζομένων ή κρατήσεις διά νόμου οι οποίες μειώνουν την καταβαλλόμενη αμοιβή σε επίπεδο χαμηλότερο από εκείνο του σχετικού νόμιμου κατώτατου μισθού, διασφαλίζουν ότι οι εν λόγω διαφοροποιήσεις και κρατήσεις δεν εισάγουν διακρίσεις, είναι αναλογικές και δικαιολογούνται αντικειμενικά από θεμιτό στόχο.

Άρθρο 7

Συμμετοχή των κοινωνικών εταίρων στον καθορισμό και την επικαιροποίηση των νόμιμων κατώτατων μισθών

Τα κράτη μέλη λαμβάνουν τα αναγκαία μέτρα για να **καταστήσουν δυνατή την [...]** έγκαιρη και ουσιαστική **συμμετοχή** των κοινωνικών εταίρων στον καθορισμό και την επικαιροποίηση των νόμιμων κατώτατων μισθών, μεταξύ άλλων μέσω συμμετοχής τους στα συμβουλευτικά όργανα του άρθρου 5 παράγραφος 5, και ιδίως όσον αφορά:

- α) την επιλογή και την εφαρμογή των κριτηρίων και των ενδεικτικών τιμών αναφοράς που αναφέρονται στο άρθρο 5 παράγραφοι 1, 2 και 3 για τον καθορισμό των επιπέδων των νόμιμων κατώτατων μισθών·
- β) την επικαιροποίηση των επιπέδων των νόμιμων κατώτατων μισθών που αναφέρονται στο άρθρο 5 παράγραφος 4·

- γ) τη θέσπιση των διαφοροποιήσεων στους νόμιμους κατώτατους μισθούς και των κρατήσεων από τους νόμιμους κατώτατους μισθούς που αναφέρονται στο άρθρο 6·
- δ) **αποφάσεις για** τη συλλογή δεδομένων και την εκπόνηση μελετών για την ενημέρωση των αρχών που καθορίζουν τους νόμιμους κατώτατους μισθούς.

Άρθρο 8

Πραγματική πρόσβαση των εργαζομένων στους νόμιμους κατώτατους μισθούς

Τα κράτη μέλη, σε **διαβούλευση ή** συνεργασία με τους κοινωνικούς εταίρους, λαμβάνουν, **κατά περίπτωση**, τα ακόλουθα μέτρα για την ενίσχυση της πρόσβασης των εργαζομένων σε προστασία με τη μορφή νόμιμου κατώτατου μισθού [...]:

- 1) ενισχύουν τους ελέγχους και τις επιτόπιες επιθεωρήσεις που διενεργούν οι επιθεωρήσεις εργασίας ή τα όργανα που είναι αρμόδια για την επιβολή των νόμιμων κατώτατων μισθών· **οι εν λόγω** έλεγχοι και επιθεωρήσεις είναι αναλογικοί και δεν εισάγουν διακρίσεις·
- 2) καταρτίζουν κατευθυντήριες οδηγίες προς τις αρχές επιβολής των κανόνων με σκοπό την προδραστική στόχευση και τη δίωξη των μη συμμορφούμενων **εργοδοτών**·
- 3) διασφαλίζουν ότι δημοσιοποιούνται πληροφορίες σχετικά με τους νόμιμους κατώτατους μισθούς, οι οποίες είναι **περιεκτικές**, σαφείς [...] και εύκολα προσβάσιμες.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ III

ΟΡΙΖΟΝΤΙΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

Άρθρο 9

Δημόσιες συμβάσεις

Σύμφωνα με την οδηγία 2014/24/ΕΕ, την οδηγία 2014/25/ΕΕ και την οδηγία 2014/23/ΕΕ, τα κράτη μέλη λαμβάνουν κατάλληλα μέτρα για να διασφαλίζουν ότι, κατά την εκτέλεση δημόσιων συμβάσεων ή συμβάσεων παραχώρησης, οι οικονομικοί φορείς **και οι υπεργολάβοι τους**, συμμορφώνονται με τις **ισχύουσες υποχρεώσεις σχετικά με τους μισθούς στον τομέα του εργατικού δικαίου που καθορίζονται από το ενωσιακό δίκαιο, το εθνικό δίκαιο**, τις συλλογικές συμβάσεις ή τις διατάξεις του διεθνούς εργατικού δικαίου [...].

Άρθρο 10

Παρακολούθηση και συλλογή δεδομένων

1. Τα κράτη μέλη αναθέτουν στις αρμόδιες αρχές τους την ανάπτυξη αποτελεσματικών εργαλείων συλλογής δεδομένων για την παρακολούθηση της κάλυψης από κατώτατους μισθούς και της επάρκειας αυτών.
2. Τα κράτη μέλη υποβάλλουν στην Επιτροπή ετησίως, πριν από την 1η Οκτωβρίου κάθε έτους, έκθεση με τα ακόλουθα δεδομένα:
 - α) Ως προς τους νόμιμους κατώτατους μισθούς:
 - ι) το επίπεδο του νόμιμου κατώτατου μισθού και το ποσοστό των εργαζομένων που καλύπτονται από αυτόν·

- ii) τις υφιστάμενες διαφοροποιήσεις και το ποσοστό των εργαζομένων που καλύπτονται από αυτές·
 - iii) τις υφιστάμενες κρατήσεις·
 - iv) το ποσοστό της κάλυψης από συλλογικές διαπραγματεύσεις.
- β) Ως προς την προστασία με τη μορφή κατώτατου μισθού η οποία παρέχεται μόνο από συλλογικές συμβάσεις:
- i) την κατανομή σε δεκατημόρια των εν λόγω μισθών, σταθμισμένη βάσει του ποσοστού των καλυπτόμενων εργαζομένων·
 - ii) το ποσοστό της κάλυψης από συλλογικές διαπραγματεύσεις·
 - iii) το επίπεδο των μισθών των εργαζομένων που δεν λαμβάνουν προστασία με τη μορφή κατώτατου μισθού η οποία παρέχεται από συλλογική σύμβαση και τη σχέση του με το επίπεδο των μισθών των εργαζομένων που λαμβάνουν τέτοια ελάχιστη προστασία.

Τα κράτη μέλη παρέχουν τα στατιστικά στοιχεία και τις πληροφορίες που αναφέρονται στην παρούσα παράγραφο με ανάλυση ανά φύλο, ηλικία, αναπηρία ή μη, μέγεθος εταιρείας και κλάδο.

Η πρώτη έκθεση καλύπτει τα έτη $[X, Y, Z]$: *τα τρία έτη που προηγούνται του έτους μεταφοράς στο εθνικό δίκαιο* και υποβάλλεται έως την *[1η Οκτωβρίου ΥΥ: του έτους μετά τη μεταφορά στο εθνικό δίκαιο]*. Τα κράτη μέλη μπορούν να παραλείψουν στατιστικά στοιχεία και πληροφορίες που δεν είναι διαθέσιμα πριν από *[ημερομηνία μεταφοράς στο εθνικό δίκαιο]*.

Η Επιτροπή μπορεί να ζητεί από τα κράτη μέλη να υποβάλουν περαιτέρω πληροφορίες κατά περίπτωση, όταν κρίνει ότι οι πληροφορίες αυτές είναι απαραίτητες για την παρακολούθηση της αποτελεσματικής εφαρμογής της παρούσας οδηγίας.

3. Τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι οι πληροφορίες σχετικά με την προστασία με τη μορφή κατώτατου μισθού, συμπεριλαμβανομένων των συλλογικών συμβάσεων και των μισθολογικών όρων αυτών, είναι διαφανείς και δημοσίως προσβάσιμες.

4. Η Επιτροπή αξιολογεί τα δεδομένα που διαβιβάζουν τα κράτη μέλη με τις εκθέσεις της παραγράφου 2 και υποβάλλει ετήσια έκθεση στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο.
5. Με βάση την έκθεση της Επιτροπής, η Επιτροπή Απασχόλησης του άρθρου 150 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης προβαίνει ετησίως σε εξέταση της προώθησης των συλλογικών διαπραγματεύσεων για τον καθορισμό των μισθών και της επάρκειας των κατώτατων μισθών στα κράτη μέλη.

Άρθρο 11

Δικαίωμα σε επανόρθωση και προστασία από δυσμενή μεταχείριση ή συνέπειες

1. Τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι, χωρίς να θίγονται οι ειδικές μορφές επανόρθωσης και επίλυσης διαφορών που τυχόν προβλέπονται σε συλλογικές συμβάσεις, οι εργαζόμενοι, συμπεριλαμβανομένων εκείνων των οποίων η σχέση εργασίας έχει λήξει, έχουν πρόσβαση σε αποτελεσματικό και αμερόληπτο μηχανισμό επίλυσης διαφορών και δικαίωμα σε επανόρθωση, συμπεριλαμβανομένης επαρκούς αποζημίωσης, σε περίπτωση προσβολής των δικαιωμάτων τους που σχετίζονται με τον νόμιμο κατώτατο μισθό ή την προστασία με τη μορφή κατώτατου μισθού η οποία παρέχεται από συλλογική σύμβαση.
2. Τα κράτη μέλη λαμβάνουν τα αναγκαία μέτρα για την προστασία των εργαζομένων, συμπεριλαμβανομένων των εργαζομένων που είναι εκπρόσωποι εργαζομένων, από κάθε δυσμενή μεταχείριση από τον εργοδότη και από οποιεσδήποτε δυσμενείς συνέπειες που έχουν ως αιτία την υποβολή καταγγελίας στον εργοδότη ή την κίνηση οποιασδήποτε διαδικασίας με σκοπό την επιβολή της συμμόρφωσης με τα δικαιώματα που σχετίζονται με τον νόμιμο κατώτατο μισθό ή την προστασία με τη μορφή κατώτατου μισθού η οποία παρέχεται από συλλογική σύμβαση.

Άρθρο 12

Κυρώσεις

Τα κράτη μέλη θεσπίζουν κανόνες σχετικά με τις κυρώσεις που επιβάλλονται στις περιπτώσεις παραβίασης των εθνικών διατάξεων **οι οποίες θεσπίζονται βάσει της παρούσας οδηγίας ή των αντίστοιχων διατάξεων που ισχύουν ήδη**. Οι προβλεπόμενες κυρώσεις είναι αποτελεσματικές, αναλογικές και αποτρεπτικές.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ IV

ΤΕΛΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

Άρθρο 13

Εφαρμογή

Τα κράτη μέλη μπορούν να αναθέσουν στους κοινωνικούς εταίρους την εφαρμογή της παρούσας οδηγίας, εφόσον οι κοινωνικοί εταίροι το ζητήσουν από κοινού. Στην περίπτωση αυτή, τα κράτη μέλη λαμβάνουν όλα τα αναγκαία μέτρα για να διασφαλίσουν ότι **τηρούνται** ανά πάσα στιγμή **οι υποχρεώσεις που ορίζει** η παρούσα οδηγία.

Άρθρο 14

Διάδοση πληροφοριών

Τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι τα εθνικά μέτρα μεταφοράς της παρούσας οδηγίας στο εθνικό δίκαιο, καθώς και οι ήδη ισχύουσες σχετικές διατάξεις που αφορούν το αντικείμενο της παρούσας οδηγίας που ορίζεται στο άρθρο 1, γνωστοποιούνται στους εργαζομένους και τους εργοδότες, συμπεριλαμβανομένων των ΜΜΕ.

Άρθρο 15

Αξιολόγηση και επανεξέταση

Η Επιτροπή διεξάγει αξιολόγηση της οδηγίας έως τις [πέντε έτη μετά την ημερομηνία μεταφοράς στο εθνικό δίκαιο]. Ακολούθως, η Επιτροπή υποβάλλει στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο έκθεση εξέτασης της εφαρμογής της οδηγίας και προτείνει, στο μέτρο που ενδείκνυται, νομοθετικές τροποποιήσεις.

Άρθρο 16

Απαγόρευση της υποβάθμισης και ευνοϊκότερες διατάξεις

1. Η παρούσα οδηγία δεν αποτελεί βάσιμο λόγο για την υποβάθμιση του γενικού επιπέδου προστασίας που ήδη παρέχεται στους εργαζομένους εντός των κρατών μελών.
2. Η παρούσα οδηγία δεν θίγει το προνόμιο των κρατών μελών να εφαρμόζουν ή να θεσπίζουν νομοθετικές, κανονιστικές ή διοικητικές διατάξεις που είναι ευνοϊκότερες για τους εργαζομένους ή να ενθαρρύνουν ή να επιτρέπουν την εφαρμογή συλλογικών συμβάσεων που είναι ευνοϊκότερες για τους εργαζομένους.
3. Η παρούσα οδηγία δεν θίγει οποιαδήποτε [...] δικαιώματα που παρέχονται στους εργαζομένους από άλλες νομικές πράξεις της Ένωσης.

Άρθρο 17

Μεταφορά στο εθνικό δίκαιο

1. Τα κράτη μέλη θεσπίζουν τις αναγκαίες διατάξεις για να συμμορφωθούν με την παρούσα οδηγία το αργότερο έως [δύο έτη από την ημερομηνία έναρξης ισχύος της]. Ενημερώνουν αμέσως την Επιτροπή σχετικά.

Οι διατάξεις αυτές, όταν θεσπίζονται από τα κράτη μέλη, περιέχουν αναφορά στην παρούσα οδηγία ή συνοδεύονται από την αναφορά αυτή κατά την επίσημη δημοσίευσή τους. Ο τρόπος της αναφοράς αποφασίζεται από τα κράτη μέλη.

2. Τα κράτη μέλη ανακοινώνουν στην Επιτροπή το κείμενο των ουσιωδών διατάξεων εσωτερικού δικαίου τις οποίες θεσπίζουν στον τομέα που διέπεται από την παρούσα οδηγία.

Άρθρο 18

Έναρξη ισχύος

Η παρούσα οδηγία αρχίζει να ισχύει την εικοστή ημέρα από τη δημοσίευσή της στην *Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης*.

Άρθρο 19

Αποδέκτες

Η παρούσα οδηγία απευθύνεται στα κράτη μέλη.

Βρυξέλλες,

Για το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο
Ο Πρόεδρος

Για το Συμβούλιο
Ο/Η Πρόεδρος

Σύνοψη της Προεδρίας σχετικά με την αξιολόγηση της εκτίμησης επιπτώσεων

Οι περισσότερες αντιπροσωπίες θεωρούν πως εξηγείται με σαφήνεια το **πλαίσιο πολιτικής**, αν και κρίνουν ότι η **νομική βάση** είτε εξηγείται εν μέρει είτε δεν εξηγείται επαρκώς. Σχεδόν όλα τα κράτη μέλη θα δεχτούν με ικανοποίηση και αναμένουν τη σχετική νομική γνωμοδότηση της Νομικής Υπηρεσίας του Συμβουλίου. Πολλά κράτη μέλη θα επιθυμούσαν περαιτέρω διευκρινίσεις όσον αφορά την επιλεγείσα νομική βάση (άρθρο 153 παράγραφος 1 στοιχείο β) της ΣΛΕΕ) και τους περιορισμούς της ενωσιακής δράσης που ορίζονται στο άρθρο 153 παράγραφος 5 της ΣΛΕΕ.

Οι γνώμες των αντιπροσωπιών δίστανται για το κατά πόσον ο **ορισμός του προβλήματος** είναι πλήρης. Οι περισσότερες απαντήσεις συμφωνούν ότι η εκτίμηση επιπτώσεων **αναγνωρίζει τα υφιστάμενα κενά** στα αποδεικτικά στοιχεία. Τα περισσότερα κράτη μέλη θεωρούν ότι **τα προβλήματα και οι υποκείμενοι παράγοντες** αποδεικνύονται σαφώς και τεκμηριώνονται με στοιχεία, τουλάχιστον εν μέρει. Ορισμένα κράτη μέλη, ωστόσο, τονίζουν ότι η εκτίμηση επιπτώσεων δεν είναι αρκετά ολοκληρωμένη όσον αφορά τις εθνικές ιδιαιτερότητες, όπως οι παραδόσεις και η οικονομική διάρθρωση, ιδίως όσον αφορά την εξέλιξη των επιπέδων του κατώτατου μισθού στο εθνικό τους πλαίσιο. Οι ερωτηθέντες επισημαίνουν επίσης ότι η υποκείμενη διάκριση μεταξύ εθνικών μοντέλων θα μπορούσε να αποτυπώνει καλύτερα την ποικιλομορφία διαρθρώσεων και πραγματικών συνθηκών στην ΕΕ. Παρά την ανάλυση που παρουσιάζεται στην εκτίμηση επιπτώσεων σχετικά με τις επιπτώσεις της πανδημίας COVID-19, η οποία καταλήγει στο συμπέρασμα ότι οι κατώτατοι μισθοί έχουν καίρια σημασία για τη διασφάλιση μιας ανάκαμψης χωρίς αποκλεισμούς, πολλά κράτη μέλη θα επιθυμούσαν να εξεταστούν καλύτερα οι επιπτώσεις της πανδημίας στην οικονομία και ιδίως στις ΜΜΕ.

Όλα τα κράτη μέλη εκτός από δύο θεωρούν ότι **οι στόχοι πολιτικής, συμπεριλαμβανομένων των γενικών σκοπών και των ειδικότερων/επιχειρησιακών στόχων**, ορίζονται πλήρως ή ως έναν βαθμό με σαφήνεια. Ωστόσο, σύμφωνα με αρκετά κράτη μέλη, η αντιστοιχία μεταξύ των γενικών στόχων πολιτικής και των διαπιστωθέντων προβλημάτων θα μπορούσε να παρουσιαστεί με σαφέστερο τρόπο. Πολλά κράτη μέλη θα επιθυμούσαν περισσότερες εξηγήσεις σχετικά με συγκεκριμένους στόχους, ιδίως όσους συνδέονται με τον βαθμό κάλυψης από συλλογικές διαπραγματεύσεις και την αιτιώδη συνάφεια μεταξύ της κάλυψης αυτής και της αύξησης των κατώτατων μισθών. Τα περισσότερα κράτη μέλη επισήμαναν ότι η σύγκριση των δεδομένων αποτελεί πρόκληση, καθώς τα μοντέλα καθορισμού των μισθών διαφέρουν από χώρα σε χώρα και οι σχετικές πρακτικές συλλογής δεδομένων ποικίλλουν μεταξύ των κρατών μελών ενώ σε ορισμένα από αυτά δεν υπάρχουν καν. Οι περισσότερες αντιπροσωπίες θα επιδοκίμαζαν μεγαλύτερη σαφήνεια όσον αφορά τις πηγές πληροφοριών και τους δείκτες παρακολούθησης. Επιπλέον, όσον αφορά τη **συνοχή της λογικής παρέμβασης**, όλες οι αντιπροσωπίες εκτός από δύο θεωρούν ότι οι στόχοι αντιστοιχούν στα διαπιστωθέντα προβλήματα, τουλάχιστον εν μέρει.

Η μεγάλη πλειοψηφία των αντιπροσωπιών είναι της γνώμης ότι **η αναγκαιότητα και η προστιθέμενη αξία της δράσης της ΕΕ** καταδεικνύεται σαφώς τουλάχιστον σε κάποιο βαθμό, ενώ ορισμένες είναι της γνώμης ότι η συνοχή με την αρχή της επικουρικότητας θα μπορούσε να τεκμηριωθεί καλύτερα. Πολλά κράτη μέλη συμμερίζονται την άποψη ότι οι προβληματισμοί για την αναλογικότητα των προτεινόμενων μέτρων λαμβάνουν μόνο σε περιορισμένο βαθμό υπόψη τις διαφορές μεταξύ των οικονομικών μοντέλων. Πολλά κράτη μέλη δηλώνουν ότι στην εκτίμηση επιπτώσεων εξετάστηκαν μόνο εν μέρει δράσεις που έχουν ήδη αναληφθεί ή προγραμματίζεται σε εθνικό επίπεδο.

Τα περισσότερα κράτη μέλη συμφωνούν ότι η εκτίμηση επιπτώσεων προσδιορίζει πολλές εφικτές **επιλογές πολιτικής**, αλλά ορισμένα θα προτιμούσαν να έχει εξεταστεί καλύτερα η «μη ανάληψη δράσης από την ΕΕ». Όλα τα κράτη μέλη διαπιστώνουν ότι έχουν προσδιοριστεί τα πλέον θιγόμενα θέματα/ενδιαφερόμενα μέρη, τουλάχιστον εν μέρει. Συμφωνούν επίσης ότι ενημερώθηκαν για τον τρόπο με τον οποίο οι εισηγήσεις των τελικών χρηστών και των ενδιαφερόμενων μερών τροφοδότησαν τις επιλογές πολιτικής, ενώ ορισμένα κράτη μέλη σημειώνουν ότι οι απόψεις των οργανώσεων των εργοδοτών θα μπορούσαν να εκπροσωπούνται καλύτερα στην εκτίμηση επιπτώσεων. Αρκετά κράτη μέλη θεωρούν ότι θα έπρεπε να έχουν δοθεί περαιτέρω εξηγήσεις σχετικά με την επιλογή της οδηγίας ως νομικού μέσου.

Όλα τα κράτη μέλη είναι της γνώμης ότι η εκτίμηση επιπτώσεων εξετάζει τις **επιπτώσεις κάθε επιλογής πολιτικής**, αν και τα περισσότερα θεωρούν ότι η ανάλυση θα μπορούσε να είναι λεπτομερέστερη. Ορισμένες αντιπροσωπίες επισήμαναν ότι θα μπορούσαν να έχουν διερευνηθεί περαιτέρω οι προκλήσεις του τρέχοντος οικονομικού περιβάλλοντος, και ιδίως για τις ΜΜΕ, καθώς είναι πιθανό να επηρεάσουν το αποτέλεσμα της πολιτικής. Όλα τα κράτη μέλη εκτός από ένα θεωρούν ότι οι επιπτώσεις των διαφόρων επιλογών πολιτικής εκφράζονται τουλάχιστον εν μέρει σε συγκρίσιμη μορφή και συγκρίνονται με ένα σαφές σύνολο κριτηρίων. Σημαντικός αριθμός κρατών μελών θα προτιμούσε περισσότερες λεπτομέρειες σχετικά με τον δυνητικό αντίκτυπο και τους σχετικούς κινδύνους για τους εργαζομένους με τον κατώτατο μισθό, τους καταναλωτές, τις ΜΜΕ και την ανταγωνιστικότητα στο δεδομένο εθνικό τους πλαίσιο.

Πολλά κράτη μέλη θεωρούν ότι η εκτίμηση επιπτώσεων θα έπρεπε να έχει λάβει περισσότερο υπόψη την πανδημία COVID-19 κατά την παρουσίαση του **κοινωνικού αντικτύπου** της πρότασης. Όλα τα κράτη μέλη εκτός από ένα θεώρησαν ότι οι κοινωνικές επιπτώσεις παρουσιάζονται σαφώς, τουλάχιστον σε κάποιο βαθμό, τόσο σε ποιοτικούς όσο και σε ποσοτικοποιημένους όρους, αν και ορισμένα θα επιθυμούσαν η εκτίμηση επιπτώσεων να ασχοληθεί περισσότερο με τους κινδύνους για την απασχόληση και άλλα μέσα για την αντιμετώπιση της φτώχειας πέρα από τους μισθούς. Σχεδόν όλα τα κράτη μέλη θεωρούν ότι η εκτίμηση επιπτώσεων αξιολόγησε, τουλάχιστον εν μέρει, το κανονιστικό κόστος της πρότασης όσον αφορά τις διαφορές μεταξύ των εθνικών μοντέλων.

Τα κράτη μέλη εκτίμησαν το γεγονός ότι η **γνώμη της επιτροπής ρυθμιστικού ελέγχου (ΕΕΑ)** της Επιτροπής λήφθηκε υπόψη σε διάφορους βαθμούς από την εκτίμηση επιπτώσεων. Όσον αφορά τις **μετρήσεις**, αρκετές αντιπροσωπίες τόνισαν τις προκλήσεις της συλλογής συγκριτικών δεδομένων και τη δυσκολία μέτρησης των επιδιωκόμενων αποτελεσμάτων με τους προτεινόμενους δείκτες. Οι περισσότερες αντιπροσωπίες έκριναν ότι **η μεθοδολογία και οι μεθοδολογικές επιλογές** είναι εν μέρει κατάλληλες, ενώ εξακολουθούν να υπάρχουν **αβεβαιότητες** σχετικά με τους περιορισμούς της εφαρμογής σε εθνικό πλαίσιο.